

Suchodolski, Bogdan

Jubileusz M. W. Łomonosowa w Związku Radzieckim

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 7/3, 419-420

1962

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

techniki, muzealnictwa technicznego i ochrony zabytków, zaczęły odbywać się regularnie co dwa tygodnie.

W pierwszym kwartale 1962 r. wygłoszone zostały następujące referaty: *Rezultaty prowadzonych w 1961 r. prac badawczych i konserwatorskich w neolitycznej kopalni w Krzemionkach Opatowskich* — mgr inż. T. Zurowski; *Historia pierwszych w Polsce prób z zakresu raketnictwa cywilnego* — mgr inż. J. Walczewski (Kraków); *Staszycowska Akademia Górnicza w Kielcach* — inż. W. Dzikowski (Kielce); *Działalność muzeów technicznych w Czechosłowacji* — inż. A. Kapaon; *Cele i metody badania kamienia w zabytkach i złożach na przykładzie prac prowadzonych w Wiślicy* — dr B. Penkalowa i mgr Maria Kosińska; *Działalność wynalazcza Wacława Wolskiego i jej znaczenie dla przemysłu naftowego* — A. Plutyński.

W zebraniach uczestniczą zaproszeni goście ze środowisk naukowych i technicznych oraz pracownicy Muzeum Techniki.

J. J.

WYSTAWA „POSTĘP TECHNICZNY W POLSCE OKRESU OŚWIECENIA“

Wystawa „Postęp techniczny w Polsce okresu Oświecenia“, zorganizowana przez Muzeum Techniki jako pierwsza z cyklu wystaw obrazujących technikę na ziemiach polskich w poszczególnych okresach historycznych¹, została z kolei pokazana w Katowicach. Przy współpracy Związku Muzeum Górniczego w Sosnowcu zostały tu szczególnie wyeksponowane działy obrazujące osiągnięcia postępu technicznego w górnictwie, hutnictwie i energetyce.

Uroczyste otwarcie wystawy odbyło się 21 marca br. Dokonał go dr M. Grabania, zastępca przewodniczącego Prezydium WRN w Katowicach w obecności licznych przedstawicieli środowisk naukowych i technicznych z Krakowa i Śląska. Wystawa otwarta była w Domu Technika w Katowicach do końca kwietnia.

J. J.

KRONIKA ZAGRANICZNA

JUBILEUSZ M. W. ŁOMONOSOWA W ZWIĄZKU RADZIECKIM

250 rocznica urodzin M. W. Łomonosowa obchodzona była w Związku Radzieckim bardzo uroczysto. Na terenie całego kraju odbywały się akademie, na których ludność tłumnie zaznajamiała się z działalnością Łomonosowa i jego zasługami, wszędzie też organizowano sesje naukowe, na których różni specjaliści komunikowali wyniki swych badań nad wielostronną działalnością Łomonosowa.

Szczytowym punktem tych ogólnonarodowych uroczystości był obchód zorganizowany przez Akademię Nauk ZSRR w okresie od 19 do 26 listopada. Zaproszono licznych gości zagranicznych z laureatem nagrody Nobla Paulingiem na czele. Wśród zaproszonych znajdowali się przedstawiciele Akademii Nauk krajów socjalistycznych — Polską Akademię Nauk reprezentował prof. dr Bogdan Sucho-

¹ Por. w nrze 1—2/1962 „Kwartalnika” notatkę z otwarcia tej wystawy w Kielcach.

dolski — oraz zainteresowani historią nauki specjaliści z krajów zachodnich: jednym z zaproszonych gości był prof. René Taton.

Program uroczystości zawierał różne elementy. Elementem głównym była naukowa problematyka historyczna. Chodziło o ukazanie roli Łomonosowa w historii nauki rosyjskiej i światowej. Wielorakość działalności Łomonosowa sprawiła, iż większość referatów przedstawiających te zagadnienia wygłaszana była w specjalistycznych instytutach. Łomonosow był — jak wiadomo — fizykiem i chemikiem, geologiem i geografem, historykiem i filologiem, zajmował się zarówno metalurgią, jak i fabrykacją porcelany i układaniem mozaik. Różne instytuty Akademii Nauk podejmowały analizę różnych stron tej wielorakiej działalności. Synteza dokonywana była na wielkich i uroczystych posiedzeniach publicznych, z których na wspomnienie zasługują co najmniej trzy. Jedno z nich odbyło się w Moskwie w sali wielkiego teatru wypełnionej po brzegi publicznością. Brali w nim udział wybitni przedstawiciele partii i rządu z Mikojanem i Kozłowem na czele, podkreślając w ten sposób znaczenie polityczne i ogólnonarodowe tych uroczystości. Obszerny referat o działalności Łomonosowa wygłosił wiceprezydent Akademii Nauk ZSRR Topczew. Drugie uroczyste posiedzenie odbyło się w leningradzkiej filii Akademii Nauk; przedstawiciele zagranicznych akademii składali na tym posiedzeniu dary i adresy. W imieniu PAN przemawiał prof. Suchodolski wręczając Prezydium Akademii okolicznościowy adres. Trzecie posiedzenie odbyło się również w Leningradzie, w Teatrze Dramatycznym; zgromadziło ono bardzo liczną publiczność, która wysłuchała referatu o życiu i działalności Łomonosowa, a następnie uczestniczyła w koncercie.

Obok tych uroczystości naukowych, zamkniętych lub publicznych, organizatorowie i zagraniczni goście brali udział w manifestacjach wyrażających potrzeby historycznej pamięci i historycznego kultu. W Moskwie odsłonięto dwie tablice pamiątkowe, z których jedna — na murach Muzeum Historycznego — przypominała rolę Łomonosowa w zorganizowaniu Uniwersytetu Moskiewskiego, a druga — na budynku Instytutu Historyczno-Archiwalnego — przypominała uczniowskie lata wielkiego uczonego, który spod Archangielska przywędrował do Moskwy — pokonując tę odległość częściowo pieszo — aby się kształcić. W Leningradzie składano wieńce na grobie Łomonosowa, na odległym cmentarzu, na którym był pochowany.

Intencją organizatorów nie było jednak skupić wszystkich zaproszonych uczestników na posiedzeniach i uroczystościach wspólnych. Wręcz przeciwnie, chodziło o to, aby — poza tymi uroczystościami wspólnymi — każdy z gości znalazł czas na kontakty z bliskimi sobie specjalistami. Wielorakość działalności Łomonosowa i odpowiadająca jej różnorodność specjalistyczna zaproszonych uzasadniała takie rozbieżności uczestników uroczystości.

Zgodnie z powyższą zasadą piszący to sprawozdanie mógł mieć czas na kilkakrotne wizyty w Instytucie Historii Przyrodoznawstwa i Techniki, z którym Zakład Historii Nauki i Techniki PAN współpracuje od lat, jak również i na odwiedzinach w Prezydium Nauk Pedagogicznych oraz w redakcji naczelnej radzieckich wydawnictw encyklopedycznych.

Całość uroczystości poświęconych uczczeniu Łomonosowa wywarła na uczestnikach wielkie wrażenie. Zarówno w Moskwie, jak i w Leningradzie, zarówno w Instytutach Akademii, jak i w auli Uniwersytetu im. Łomonosowa, jak wreszcie podczas wielkich manifestacji w teatrach odczuwaliśmy nie tylko to, jak bliskie są sprawy nauki szerokim rzeszom radzieckich obywateli, ale również i to, jak bliska i droga jest im historia ojczyźnej nauki.